

ผลของโปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
เด็กปฐมวัยในครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร*
Effects of Moral and Virtue Promotion Program
for Early Childhood in Family, Samut Sakhon Province

ปิยะธิดา ขจรชัยกุล**

Piyathida Khajornchaikul

ภาควิชาอนามัยครอบครัว, คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ประเทศไทย

Department of Family Health, Faculty of Public Health Mahidol University, Thailand

E-mail: Piyathida.kha@mahidol.ac.th

Received: December 29, 2025

Received: January 12, 2026

Accepted: January 14, 2026

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองทั้งชายและหญิงที่มีบุตรอายุตั้งแต่ ๕ – ๖ ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับอนุบาลในจังหวัดสมุทรสาคร รูปแบบการวิจัยเป็นเชิงทดลองแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวนกลุ่มละ ๓๐ คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครอบครัวคุณธรรม สัปดาห์ละ ๑ วัน ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบได้รับคู่มือครอบครัวคุณธรรมหลังการอบรมเสร็จสิ้น

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว คะแนนการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ปกครอง และคะแนนรวมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองมีค่ามากกว่าก่อนการทดลอง โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - value \leq 0.05$)

คำสำคัญ: โปรแกรม; การส่งเสริม; ครอบครัว; คุณธรรมจริยธรรม; เด็กปฐมวัย

* งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยการพัฒนาระบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัวปฐมวัย ผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน) ที่สนับสนุนทุนวิจัยและขอขอบคุณผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย คณะผู้บริหารโรงเรียน คณะครูอาจารย์ด้านเด็กปฐมวัยและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนอนุบาลจังหวัดสมุทรสาครที่ให้ความอนุเคราะห์และร่วมมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วง

** รศ.ดร.ปิยะธิดา ขจรชัยกุล Assoc.Prof.Dr.Piyathida Khajornchaikul ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล Department of Family Health, Faculty of Public Health, Mahidol University

Abstract

The purpose of this research was to study the effects of moral and virtue promotion program of early childhood in family. The Sample group consisted of male and female parents who had children aged 5 - 6 years studying in kindergarten, Samut Sakhon Province. The Experimental research design, divided equally into an experimental group and a comparison group, 30 participants in each group. The experimental group received training and participated in knowledge – sharing activities on moral family for one day per week. Whereas the comparison group received the Moral family manual after the training was completed.

The research finding reveled that, the experimental group had higher scores in Family – based early childhood caregiving practices, the moral-virtues parenting, and the overall moral – virtues of early childhood than before the intervention, the difference was statistically significant ($p - \text{value} \leq 0.05$)

Keywords: Program; Promotion; Family; Moral- Virtues; Early Childhood

บทนำ

ผลของความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งของโลกในยุคเทคโนโลยี ทำให้สังคมไทยมีปัญหาเพิ่มมากขึ้น ปัญหาต่างๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อครอบครัว ทั้งปัญหาที่ครอบครัวมีรายได้น้อยซึ่งมีจำนวนมากถึง ๖๒.๑ % จึงทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำจากการเข้าถึงเทคโนโลยี เด็กที่อยู่ในครอบครัวเหล่านี้ไม่มีคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเยาวชนเล่นการพนันออนไลน์จำนวน ๓๒.๒ % สูบบุหรี่ไฟฟ้าจำนวน ๑๘.๖% สุกัญชาจำนวน ๖.๔๕% และจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ในปี ๒๕๖๖ พบว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชน มีหนี้สินมีจำนวนมากถึง ๖.๒ ล้านคน ปัญหาที่สำคัญอีกประการคือ เด็กเยาวชนกับครอบครัวมีความขัดแย้งเพิ่มสูงขึ้น^๑ จากข้อมูลกรมสุขภาพจิต ในปี ๒๕๖๕ พบว่าคนไทยมีความเครียดมากขึ้น เสี่ยงที่จะเป็นภาวะซึมเศร้าเพิ่มขึ้น ๔.๘ เท่า และเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ๕.๙ เท่า และวัยรุ่นเสี่ยงซึมเศร้ามากที่สุด ทั้งนี้ต้นเหตุสำคัญมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัว^{๒ ๓}

^๑ กองบรรณาธิการ,เยาวชนไทยกับคำสาป ๘ ประการ: เด็กไทยพร้อมรับมือแค่ไหนในวันที่โลกเปลี่ยนแปลง?, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.the101.world/kidforkids-child-family-report-2025/>[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘].

^๒ สสส.-ม.มหิดล. รายงานสุขภาพคนไทย ๒๕๖๗ พบพนันออนไลน์ แก้งคอลเซ็นเตอร์ระบาดหนัก. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.edunewssiam.com/th/articles/> [๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘].

^๓ สำนักข่าวสร้างสุข, สสสสสส.-คิด for คิดส์ เปิดรายงานเด็กปี ๖๘ ชี้ ๖.๒ ล้านคนโตในหนี้-มลพิษ-เข้าไม่ถึงเทคโนโลยี เปิดเวทีถกแก้เหลื่อมล้ำ สร้างอนาคตที่เลือกเองได้, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.thaihealth.or.th/>[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘]. สสส-คิด-for-คิดส์-เปิดรายงาน/ [๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘].

จะเห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่เริ่มต้นจากครอบครัวเกือบทั้งสิ้น ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการขัดเกลา บ่มนิสัย ถ่ายทอดความคิด ปลุกฝังค่านิยม ความเชื่อ การปฏิบัติตน สร้างบรรทัดฐานทางสังคมให้แก่สมาชิกรุ่นใหม่ ๆ ที่กำลังก้าวสู่สังคม เหนือสิ่งอื่นใด ครอบครัว มีบทบาทหน้าที่ที่ต้องอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความประพฤติที่ดีในสังคม ไทยและสังคมโลกสืบต่อไป^๔ ทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงแสดงฐานะของพ่อแม่ “เป็นพระพรหม” หมายถึงเป็นผู้ให้กำเนิด เป็นผู้สร้างชีวิตเป็นผู้เลี้ยงลูก และ “เป็นบูรพาจารย์ของลูก” หมายถึงเป็นครู อาจารย์คนแรก ที่อบรมสั่งสอนลูก การเคี้ยว กิน นั่ง ยืน เดิน พุด และทุกอย่างที่ใช้ในการดำเนินชีวิต^๕

จากการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ระบุว่าคุณธรรมที่ควร ปลุกฝังให้แก่เด็กและเยาวชน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ พบว่าคุณธรรมด้านกตัญญูอยู่ในระดับพอใช้ คือมีค่าเฉลี่ย ๔.๖๔ จากคะแนนเต็ม ๖ ส่วนด้านการมีระเบียบวินัย สุจริต และความพอเพียงอยู่ในระดับน้อย คือ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๗, ๔.๑๙ และ ๔.๑๗ ตามลำดับ^๖ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงสมควรที่จะอบรมเพื่อให้ความรู้ การเลี้ยงดูเด็กด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ครอบครัวที่มีเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของคะแนนโปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยในครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

ทำการอบรมโปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยในครอบครัว กับผู้ปกครอง เด็กปฐมวัยทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ ๕- ๖ ปีที่ศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล ในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งได้รับการเลือกแบบเจาะจงโรงเรียน (Purposive Sampling) มา ๒ โรงเรียน หลังจากนั้นจึงทำการสุ่ม อย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาเป็นกลุ่มทดลอง ๑ โรงเรียน และเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ ๑ โรงเรียน จำนวนกลุ่มละ ๓๐ คน รวม ๖๐ คน ทำการทดลองในวันเสาร์ สัปดาห์ละ ๑ วัน วันละ ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที

^๔ ปิยะธิดา ขจรชัยกุล, การพัฒนาเด็กและครอบครัว, (นครปฐม: เมตตาปรินิตติ จำกัด, ๒๕๖๐).

^๕ อุทยานธรรมสามร้อยยอด. ธรรมเพื่อครอบครัวโดยธรรม:บิฑามารดา คือพรหมของบุตร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : [https://uttayarndham.org/tripitaka-mp3-files-individual-track/1575/\[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘\]](https://uttayarndham.org/tripitaka-mp3-files-individual-track/1575/[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘]). บิฑามารดา-คือพรหมของบุตร

^๖ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), โครงการวิจัยการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมด้วยดัชนีชี้วัดคุณธรรมและ ทugend ปี ๒๕๖๗, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://mdc.moralcenter.or.th/media/.pdf> [๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘].

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

แบบสอบถาม แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ - ส่วนที่ ๓ สำหรับผู้ปกครอง

ส่วนที่ ๔ สำหรับเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัยและครอบครัวที่ทางผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ข้อมูลของเด็กปฐมวัย ข้อมูลของผู้ปกครอง การศึกษา รายได้ อาชีพและที่พักอาศัย

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว ที่ผู้วิจัยประยุกต์มาเป็นคำถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีตัวเลือก ๕ ระดับ คือ น้อยที่สุด หมายถึง พฤติกรรมที่ท่านไม่เคยกระทำกับลูก และมากที่สุด หมายถึง พฤติกรรมที่ท่านกระทำกับลูกบ่อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวกมากที่สุดได้ ๔ คะแนน น้อยที่สุดได้ ๐ คะแนน ข้อความทางลบ น้อยที่สุดได้ ๔ คะแนน มากที่สุดได้ ๐ คะแนน

ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ปกครอง ที่ผู้วิจัยสร้างจากทฤษฎี แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๕ ด้านคือ ด้านเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านความซื่อสัตย์ ด้านระเบียบวินัย ด้านความอดทน และด้านความพอเพียง เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีตัวเลือก ๕ ระดับ คือ น้อยที่สุด หมายถึง พฤติกรรมที่ท่านไม่เคยกระทำกับลูก และมากที่สุด หมายถึง พฤติกรรมที่ท่านกระทำกับลูกบ่อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวกมากที่สุดได้ ๔ คะแนน น้อยที่สุดได้ ๐ คะแนน ข้อความทางลบ น้อยที่สุดได้ ๔ คะแนน มากที่สุดได้ ๐ คะแนน

ส่วนที่ ๔ แบบสอบถามคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย เป็นแบบเลือกตอบจากรูปภาพ โดยผู้วิจัยสอบถามเด็กปฐมวัย เนื้อหาออกเป็น ๕ ด้านคือ ด้านเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านความซื่อสัตย์ ด้านระเบียบวินัย ด้านความอดทน และด้านความพอเพียง เลือกภาพถูกได้ ๑ คะแนน เลือกผิด หรือไม่เลือก ได้ ๐ คะแนน

ก่อนและหลังดำเนินการวิจัยจะให้ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย ทำแบบสอบถาม Pre-test และ Post-test หลังจากนั้นจึงจัดโปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยในครอบครัว กับผู้ปกครองที่สนใจมาสมัครเข้าอบรม ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบจะได้รับคู่มือครอบครัวคุณธรรม (Moral Family Manual) หลังการวิจัยเสร็จสิ้น

โปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยในครอบครัว

จัดอบรมโปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยในครอบครัวกับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ทั้งชายและหญิงโดยแบ่งผู้ปกครองจำนวน ๓๐ คนเป็นกลุ่มย่อย ๓ กลุ่ม ๆ ละ ๑๐ คน ทั้งนี้ทุกกลุ่มย่อย จะมีผู้ช่วยวิจัยดูแลและมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นนำ ใช้กิจกรรมการพูดคุย เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าอบรม ทบทวนความรู้ทุกครั้งและการนำความรู้ไปใช้หลังจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละครั้งที่ผ่านมา ใช้เวลา ๑๕ นาที

ขั้นระดมความคิดและเสนอผล แบ่งเป็น ๒ ระยะคือ

๑. ขั้นระดมความคิด ใช้กรณีศึกษารวมทั้งสิ้น ๕ เรื่อง ได้แก่ เอาใจเขามาใส่ใจเรา ความซื่อสัตย์ ระเบียบวินัย ความอดทน และความพอเพียง ที่ผู้วิจัยแจกให้ทุกกลุ่มย่อย และให้ผู้ปกครองแต่ละกลุ่มย่อย ช่วยกันระดมความคิดสรุปปัญหาและแก้ไขปัญหาดตามกรณีศึกษา ใช้เวลา ๔๐ นาที

๒. ขั้นนำเสนอผล ให้ทุกกลุ่มย่อยคัดเลือกผู้มานำเสนองานให้ทุกคนในกลุ่มใหญ่ฟัง ใช้เวลากลุ่มละ ๑๕ นาที

ขั้นสรุป เป็นการประมวลให้ความรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจากผู้วิจัยด้วยวิธีการศึกษา ตัวแบบจากผู้ปกครองของแต่ละกลุ่มย่อย การเสริมแรงทางบวกแก่เด็กด้วยคำชม การกอด สัมผัสและการให้รางวัลเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีและให้ผู้ปกครองทุกท่านนำสิ่งที่ได้อบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลับไปใช้กับเด็กปฐมวัยที่บ้าน ใช้เวลา ๓๕ นาที

รวมเวลาที่ใช้อบรมทั้งสิ้น ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยค่าต่ำสุด (minimum), ค่าสูงสุด (maximum), ค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p - value \leq 0.05$

ผลการศึกษา

พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ ๗๖.๒) มีอายุ ๓๐ - ๓๔ ปี (ร้อยละ ๓๐.๗) รองลงมา มีอายุ ๓๕- ๓๙ ปี (ร้อยละ ๒๖.๖) กตารางที่ มรสปัจจุบัน อยู่ด้วยกันบออาคมศึกษาตอนปลาย/ปวส. โดยมีอายุเฉลี่ย ๓๓.๘๗ ปี เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ ๙๘.๐) มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. (ร้อยละ ๒๙.๐) รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. (ร้อยละ ๒๗.๔) และประกอบอาชีพ รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม (ร้อยละ ๒๔.๒) รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป

(ร้อยละ ๒๓.๔) มีรายได้ ๑๐,๐๐๐ – ๑๙,๙๙๙ บาทต่อเดือน (ร้อยละ ๓๐.๖) รองลงมา มีรายได้ ๓๐,๐๐๐ – ๓๙,๙๙๙ บาทต่อเดือน (ร้อยละ ๒๗.๔) โดยมีค่าเฉลี่ยรายได้ต่อเดือน ๒๕,๓๔๕.๗๘ บาท ส่วนใหญ่ ประเมินรายได้ของครอบครัวว่า พอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บ (ร้อยละ ๔๕.๖) รองลงมาได้แก่ พอเพียงและเหลือเก็บ (ร้อยละ ๓๒.๓) ไม่ได้ทำงานพิเศษหรืองานล่วงเวลา (ร้อยละ ๖๔.๕) โดยในกลุ่มที่ทำงานล่วง เวลาสัปดาห์ละ ๓ วัน (ร้อยละ ๒๘.๔)

ผู้ปกครองส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านส่วนตัว (ร้อยละ ๖๐.๑) รองลงมาคือ บ้านเช่า (ร้อยละ ๒๖.๖) โดยค่าเฉลี่ยของค่าเช่าบ้าน เท่ากับ ๒,๖๕๐ บาทต่อเดือน มีบุตรในครอบครัว ๒ คน (ร้อยละ ๔๙.๖) โดยมีบุตรเพศชาย ๑ คน (ร้อยละ ๔๗.๒) และมีเพศหญิง ๑ คน (ร้อยละ ๕๒.๘)

๑. คะแนนวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว

ตารางที่ ๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบ	กลุ่ม	mean	s.d.	t - value	d.f.	p - value
ก่อนการทดลอง	ทดลอง	๕๖.๒๐	๘.๓๑	๐.๑๙	๕๘	๐.๘๕
	เปรียบเทียบ	๕๕.๘๓	๖.๗๙			
หลังการทดลอง	ทดลอง	๗๐.๔๐	๕.๐๘	๙.๖๔	๕๘	< ๐.๐๐๑
	เปรียบเทียบ	๕๕.๖๓	๖.๖๘			

จากตารางที่ ๑ พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - value \leq ๐.๐๕$) และพบว่าหลังการทดลอง คะแนนการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว กลุ่มทดลองมีค่ามากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - value \leq ๐.๐๕$)

๒. คะแนนการอบรมเลี้ยงดูด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ปกครอง

ตารางที่ ๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ปกครอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบ	กลุ่ม	mean	s.d.	t - value	d.f.	p - value
ก่อนการทดลอง	ทดลอง	๑๐๑.๙๓	๑๗.๙๒	๐.๒๙	๕๘	๐.๗๘
	เปรียบเทียบ	๑๐๐.๘๐	๑๒.๓๔			
หลังการทดลอง	ทดลอง	๑๓๑.๒๗	๑๒.๐๗	๙.๗๕	๕๘	< ๐.๐๐๑
	เปรียบเทียบ	๑๐๑.๒๐	๑๑.๘๒			

จากตารางที่ ๒ พบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ปกครอง ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - \text{value} \leq 0.05$) และพบว่า หลังการทดลอง คะแนนการอบรมเลี้ยงดูด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ปกครอง กลุ่มทดลองมีค่ามากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - \text{value} \leq 0.05$)

๓. คะแนนรวมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย

ตารางที่ ๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนรวมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบ	กลุ่ม	mean	s.d.	t - value	d.f.	p - value
ก่อนการทดลอง	ทดลอง	๒๒.๘๗	๒.๗๑	๐.๘๕	๕๘	๐.๔๐
	เปรียบเทียบ	๒๒.๐๐	๔.๙๑			
หลังการทดลอง	ทดลอง	๓๐.๗๓	๑.๒๐	๑๐.๓๓	๓๓.๑๐	< ๐.๐๐๑
	เปรียบเทียบ	๒๑.๙๓	๔.๕๑			

จากตารางที่ ๓ พบว่า คะแนนรวมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - \text{value} \leq 0.05$) และพบว่าหลังการทดลอง คะแนนรวมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลองมีค่ามากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - \text{value} \leq 0.05$)

อภิปรายผล

คุณธรรมจริยธรรมเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับทุกคน จากงานวิจัย (ตารางที่ ๑) พบว่า หลังการทดลอง คะแนนการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว ในกลุ่มทดลองมีค่ามากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - \text{value} \leq 0.05$) และพบว่า หลังการทดลองคะแนนการอบรมเลี้ยงดูด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้ปกครอง ในกลุ่มทดลองมีค่ามากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - \text{value} \leq 0.05$) (ตารางที่ ๒) ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่า วิธีการจัดกิจกรรมของการใช้โปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยในครอบครัวมีความเหมาะสม เพราะใช้การศึกษาจากตัวแบบ (Model) ของผู้ปกครองแต่ละท่านที่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และให้ผู้ปกครองแต่ละท่านนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้กับลูกของตนทุกครั้งที่เกิดกิจกรรมเสร็จสิ้น ซึ่งประสบผลสำเร็จด้วยดี ซึ่งสรุปได้ว่าบุคคลจะเรียนรู้พฤติกรรมของผู้อื่นที่มีลักษณะและมีอายุใกล้เคียงกัน โดยใช้การสังเกตและเลียนแบบ นอกเหนือจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพียงอย่างเดียว โดยนำมาปรับใช้

ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของตนเอง” นอกจากนี้ผู้ปกครองยังใช้การเสริมแรงทางบวกร่วมด้วย ซึ่งการเสริมแรงทางบวกจะช่วยให้เด็กปฐมวัยเพิ่มความถี่ในการแสดงพฤติกรรมที่ผู้ปกครองต้องการ และยังทำให้พฤติกรรมที่เรียนรู้ขึ้นเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมออีกด้วย”

เช่นเดียวกันพบว่าคะแนนรวมด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองกลุ่มทดลอง มีค่ามากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - \text{value} \leq 0.05$) (ตารางที่ ๓) ซึ่งอาจสรุปได้ว่า เมื่อผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้กับเด็กปฐมวัยที่บ้าน ด้วยการใช้ตัวแบบที่ได้รับในแต่ละสัปดาห์และการเสริมแรงทางบวก เด็กจึงได้รับการกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การเสริมแรงทางบวกทั้งจากคำชม การกอด และการให้รางวัลเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม จึงทำให้หลังการทดลองเด็กมีคะแนนเพิ่มสูงขึ้น จึงแสดงได้ว่าวิธีการจัดกิจกรรมนี้มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในครอบครัวที่มีเด็กปฐมวัยยังมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น จึงควรมีการสนับสนุนงานวิจัยด้านนี้ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น โดยภาครัฐที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมครอบครัว ควรนำกิจกรรมของโปรแกรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัยในครอบครัวไปใช้ เพื่อให้ครอบครัวที่มีเด็กปฐมวัยจะมีความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ส่วนข้อเสนอในเชิงนโยบาย กระทรวงที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรมีการทำงานเพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการส่งเสริม ขับเคลื่อนงาน และกำกับติดตามการดำเนินงานด้านครอบครัวและส่งเสริมงานด้านครอบครัวให้ขยายวงกว้างออกไป

บรรณานุกรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม พิมพ์ครั้งที่ ๙**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๒.

ปิยะธิดา ขจรชัยกุล. **การพัฒนาเด็กและครอบครัว**. นครปฐม: เมตตาปรินต์ติ้ง จำกัด, ๒๕๖๐.

Bandura Albert. **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1977.

กองบรรณาธิการ. **เยาวชนไทยกับคำสาป ๘ ประการ: เด็กไทยพร้อมรับมือแค่ไหนในวันที่โลกเปลี่ยนแปลง?**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.the101.world/kidforkids-child-family-report-2025/> [๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘].

^๓ Bandura Albert, **Social Learning Theory**, Englewood Cliffs, (NJ: Prentice Hall, 1977).

^๔ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๖๒).

- สสส.-ม.มหิดล รายงานสุขภาพคนไทย ๒๕๖๗ พบพั่นออนไลน์ แก็งคอลเซ็นเตอร์ระบาดหนัก. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา : [https://www.edunewssiam.com/th/articles/\[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘\]](https://www.edunewssiam.com/th/articles/[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘]).
- สำนักข่าวสร้างสุข. สสส.-คิด for คิดส์ เปิดรายงานเด็กปี ๖๘ ชี้ ๖.๒ ล้านคนโตในนี้-มลพิษ-เข้าไม่ถึง
เทคโนโลยี เปิดเวทีถกแก้เหลื่อมล้ำ สร้างอนาคตที่เลือกเองได้. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
[https://www.thaihealth.or.th/\[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘\]](https://www.thaihealth.or.th/[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘]).
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). โครงการวิจัยการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมด้วยดัชนีชี้วัดคุณธรรม
และทุนชีวิต ปี ๒๕๖๗. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [https://mdc.moralcenter.or.th/media/.pdf\[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘\]](https://mdc.moralcenter.or.th/media/pdf[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘]).
- อุทยานธรรมสามร้อยยอด. ธรรมเพื่อครอบครัวโดยธรรม:บิฑามารดา คือพรหมของบุตร. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา : [https://uttayarndham.org/tripitaka-mp3-files-individual-track/1575/\[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘\]](https://uttayarndham.org/tripitaka-mp3-files-individual-track/1575/[๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๘]).